

FRAMTIDENS BOENDE

Klimatförändringar, digitalisering och urbanisering. Globala trender som påverkar oss alla. Vad betyder det för boendet och framtidens bostäder?

TEXT: CARINA HAGLIND AHNSTEDT FOTO: SAGA BERGEMO

REDAN IDAG LEVER 55 procent av jordens befolkning i städer, som växer med motsvarande ett Malmö om dagen: runt 300 000 människor flyttar varje dag till en stad. De senaste siffrorna från världshälsoorganisationen WHO visar att medellivslängden i världen ökat med fem år mellan 2000 och 2015. Vi behöver leva mer resurseffektivt för att värna vår miljö. En enkel framtidsspaning blottlägger flera utmaningar för samhället i allmänhet och för boendet i synnerhet.

– Javisst, det här innebär att vi måste tänka nytt. Samtidigt ska man inte underskatta att HSB har brottats med utmaningar i hundra år. En del utmaningar är exakt detsamma - som hur alla ska få möjlighet till bostad och hur vi

hanterar avfallsproblem och transporter. I dag pratar vi annars om bilar och utsläpp medan dåtidens stora problem på gatorna var hästar och hästbajs, säger Freja Bramsen, chef för hållbarhet och utveckling på HSB Göteborg.

Hon menar att även om vissa utmaningar kan kännas svåra finns en hel del av lösningarna - då som nu - att hämta i ny teknik och ny forskning som vi behöver ta till oss och använda på bästa sätt.

SÅ VAD GÖR HSB för att möta framtidens utmaningar? Kortfattat stavas det *HSB Living Lab* som är HSBs hittills största satsning på forskning och utveckling med fokus på hållbart boende. I HSB Living Lab bor ett 30-tal personer eller "framtidsastronauter" som HSB kallar dem. Hela huset är ett levande labb, gjort för att forska och utveckla i. Detta konkretiseras i HSBs hållbarhetsmål som

innebär att HSB ska arbeta mer med förnybar energi såsom solceller på taken, minskad energiförbrukning i husen och att öka möjligheterna för de boende att köra fossilfritt.

– Den här sommaren har varit en väckarklocka för många. Vi måste ändra vår livsstil, säger Freja Bramsen.

EN FRÅGA SOM står högt på dagordningen i HSB Living Lab är att spara vatten och Freja berättar att det finns flera sådana projekt på gång i HSB Living Lab. Bland annat med fokus på att hitta sätt för

IDAG 11:08

VATNA MIG!

varje fastighet att återvinna sitt eget gråvatten, det vill säga vatten som använts vid disk och duschning. Ett annat projekt som är på gång är olika tekniker för effektiv vädring där luften fräschar upp kläderna så att vi inte behöver tvätta lika ofta.

URBANISERINGEN INNEBÄR ATT städerna växer till yta, men även att fler behöver bo tätare. Det betyder att vi behöver tänka nytt och ha smartare planlösningar för att få samma funktioner på mindre yta. En början är att istället för att planera och mäta i kvadratmeter istället tänka i kubik - då kan fler funktioner inrymmas i lägenheterna utan att ytan blir större. Nya medievanor kan också påverka framtidens planlösningar, till exempel när den personliga skärmen är mer populär än att samlas framför teven, skulle köket kunna ta över vardagsrummets roll som hemmets mötesplats.

– Om vi idag har gemensamma övernattningsrum kanske vi i framtiden har gemensamma vardagsrum som vi bokar de gånger vi behöver dem? Eller kanske ett extra rum som separerade föräldrar kan hyra de veckor som de har sina barn hos sig? funderar Freja Bramsen.

PÅ SAMMA SÄTT innebär en positiv inställning till att dela saker som verktygs-pooler och liknande att vi inte längre behöver förvara stora saker som tar plats i vårt hem och på så sätt kan bo mindre, konstaterar hon.

Men även om många är positiva till att dela mer, är det inte helt problemfritt. I HSB Living Lab bor just nu cirka 30 personer. De delar många utrymmen och har dessutom haft en rad gemensamma projekt som byteshörnor, odlingar och hönsgrård.

– Det vi har lärt oss så här långt är att det behövs någon grad av formalisering för att delningsekonomi ska fungera i längden. I början när engagemanget och entusiasmen är stor finns det gott om ideella krafter, men utan någon form av organisation eller mer formell struktur, riskerar satsningarna att bli kortsiktiga, säger Emma Sarin, projektledare för HSB Living Lab.

EN ENKÄT DÄR HSB ställde frågor om framtidens boende till tusen västsvenskar ger liknande svar: man äger gärna saker gemensamt men vill att det ska vara organiserat - man vill inte själv ringa på hos grannen och fråga vem som hade bormaskinen senast.

I takt med att arbetslivet blir mer flexibelt finns också ett ökat behov att jobba hemifrån. I HSB brf Mariedahl som byggs just nu i Kvarnbyn i Mölndal planeras co-working-ytor i den vardagsrumslika tvättstudion berättar, Freja Bramsen.

– Vi vill göra ställen där man ändå stöter på varandra såpass trevliga att man vill stanna till och pratas vid.

"Om flera av framtidstrenderna medför nya utmaningar, innebär digitaliseringen för många en enklare tillvaro."

KAJSA HÖGELIUS MÄRKER inte heller på samma sätt efterfrågan på delade arbetsytor. Större bostäder gör att man har plats för kontoret hemma och behovet av att spara restid är inte lika stor.

Istället ser hon de delade ytor mer som grädde på moset än som ersättning för något man måste ha. Det kan vara en delad bastu med havsutsikt eller ett växthus där man kan odla tillsammans eller bara träffas och fika.

OM FLERA AV framtidstrenderna medför nya utmaningar, kan digitaliseringen innebära en enklare tillvaro. Ny teknik som spisar som stänger av sig själva kan hjälpa äldre att bo kvar hemma. Virtuella lås kan göra det möjligt att ta emot varor eller att öppna dörren för någon på distans, vilket underlättar vardagspusslet. Tillvaron i hemmet blir också enklare om kylskåpen själva kan tala om vad som behöver köpas in och tvättmaskinen kan känna av vilket program som behövs för att tvätta och torka.

Men samtidigt som tekniken skapar helt nya möjligheter får vi inte glömma att de hem vi skapar idag ska leva i minst hundra år, menar Freja Bramsen.

– Så framtidens boende är redan byggt. Några av marknadens äldsta objekt är fortfarande de mest populära. Att bygga estetiskt hållbart på det sätt som tilltalar oss, tror jag är minst lika viktigt som att integrera ny teknik. ■

Gemensamma ytor ökar den sociala hållbarheten och tryggheten i boendet, därför sparar vi ofta soliga taklägen till att exempelvis bygga en takterass som alla kan ha glädje av.

EN ÖKAD URBANISERING ställer också krav på transporter och mobilitet. Hur ska vi alla samsas på stadens gator? En svensk bil står i genomsnitt still 23 av 24 timmar. Vi kommer se fler kollektiva lösningar, självkörande gemensamma bilar eller elcyklar.

KAJSA HÖGELIUS ÄR affärsområdeschef för nyproduktion för HSB sydost och berättar att de flesta utmaningar är desamma

för storstad och småstad, men att tillgång till bil naturligtvis blir viktigare när avstånden är stora och kollektivtrafiken inte är lika väl utbyggd. Hon konstaterar också att viljan att bo på liten yta inte är lika stor. På mindre orter är kvadratmeterpriset lägre och tillgången till olika typer av bostäder med någorlunda centralt läge större.

– Vi ser främst att det är hushåll utan barn som är intresserade av våra lägenheter. Kanske för att det är möjligt att bo centralt i villa med trädgård i våra större städer - Växjö, Karlskrona och Kalmar? Men om barnfamiljerna vill bo problem- och bilfritt, söker även de sig till våra lägenheter, fortsätter Kajsa Högelius.